

Dopad dětské traumatizace – výsledky studie ACE

Mgr. Zuzana Musilová, Pro Terapie z.s., 2019

Zkušenosti z dětství mají vliv na utváření osobnosti, zdraví i kvality života. Zjednodušeně lze říci, že každá dobrá zkušenost otevírá dětský potenciál a možnosti žít plnohodnotný život, zařadit se do společnosti a přispívat k obecnému blahu. Naopak každá špatná zkušenost a obzvláště traumatická zkušenost tento potenciál a možnosti ničí.

Výzkumy a studie v posledních letech ukazují, že **dětská traumatizace není natolik výjimečná**, jak bychom si přáli.

Mnoho informací vychází ze **studií ACE** (Adverse Childhood Experiences). ACE znamená traumatickou nebo traumaticky stresující zkušenost, kterou člověk zažije ve své rodině nebo blízkém okolí a to ještě než dosáhne 18 let věku. Více o studii ACE:

Původní studie ACE je jednou z největších realizovaných studií o dětském zneužívání, zanedbávání, socioekonomické situaci a dopadu na pozdější život a zdraví vůbec. Uskutečnila se v letech 1995 – 1997 a zahrnovala výzkum více než **17 000 dotazovaných**.

Účastníci studie byli většinou bílé rasy, střední a vyšší střední třídy, vysokoškolsky vzdělaní, zaměstnaní, s dostupnou zdravotnickou péčí. Po prvotní studii následovaly desítky dalších, jejichž počet přesáhl 70 studií od roku 1998 (www.cdc.gov, 2019). V šetření se dále pokračuje aktualizacemi údajů i novými doplňujícími studii.

Výsledky zmíněné studie i dalších šetření ukazují, že **trauma je velice rozšířenou zkušeností**, zejména v dětském věku. Téměř polovina dětí (46,3 %) má minimálně 1 nebo více traumatických zkušeností a více než pětina dětí ve věku 12-17 let prožije více než 2 traumatické zkušenosti (National Survey of Children's Health, 2016; McFarlane a Aalsma, 2016).

Výzkumy ACE se zaměřují na **10 nejčastějších typů traumat u dětí a dospívajících**:

- fyzické, sexuální, verbální týrání
- fyzické a emocionální zanedbávání
- rodič alkoholik, závislý na drogách nebo trpící psychickým onemocněním
- dítě jako svědek násilí vůči matce
- ztráta rodiče opuštěním nebo rozvodem
- rodinný člen ve vězení

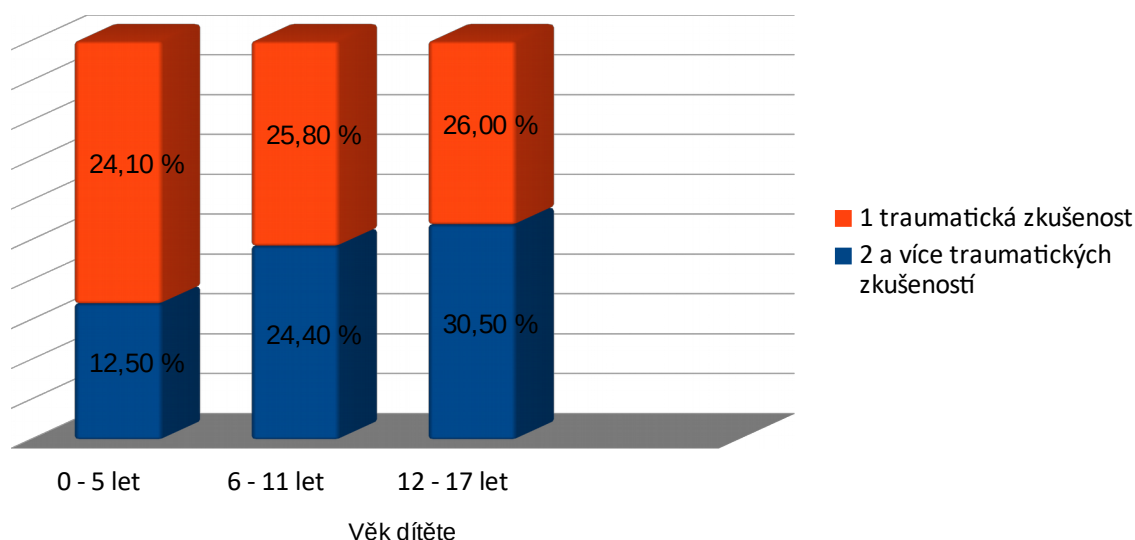
Výzkum ukázal, že zhruba polovina dětí – 47,9 % ve věku od novorozenci do 17 let zažilo alespoň jednu z uvedených traumatických zkušeností. Pětina dětí – 22,6 % dětí zažilo více než 2 traumatické zkušenosti.

Typ traumatické zkušenosti	Výskyt traumatu v procentech
Dítě s jednou traumatickou zkušeností	47,9 %
Dítě se dvěma a více traumatickými zkušenostmi	22,6 %
Socioekonomické problémy	25,7 %
Rozvod, odloučení rodičů	20,1 %
Soužití s někým, kdo měl problém s alkoholem nebo drogami	10,7 %
Oběť nebo svědek násilí v okolí dítěte	8,6 %
Soužití s někým, kdo trpěl psychickou chorobou nebo měl sebevražedné tendence	8,6 %
Svědka domácího násilí	7,3 %
Rodič nějaký čas ve vězení	6,9 %
Rasová / etnická diskriminace	4,1 %
Smrt rodiče	3,1 %
<i>Zdroj: childhealthdata.org, 2014</i>	

Výsledky výzkumu jsou spíše podhodnocené, jelikož je větší pravděpodobnost, že mnoho rodičů nepřizná skutečnost týrání dítěte, zejména pokud se na traumatizaci dítěte sami podílejí.

Dalším výstupem výzkumu je zjištění, že **četnost traumatických zkušeností narůstá s věkem**. Přesto zůstává smutnou skutečností, že trauma zažije 1 ze 3 dětí ve věku do 6 let, tedy ještě v předškolním věku.

Výskyt traumatických rodinných zkušeností s ohledem na věk dítěte

Zdroj: 2011/2012 National Survey of Children's Health

Traumatické dětské zkušenosti mají vliv na:

- rizikové chování poškozující zdraví (např. kouření, alkoholismus, užívání drog),
- výskyt chronických zdravotních problémů (např. obezita, cukrovka, deprese, kardiovaskulární onemocnění, rakovina, mrtvice, plicní a dýchací onemocnění, zlomeniny, úrazy, sebevražedné pokusy),
- nízký životní potenciál (např. školní prospěch, úroveň dosaženého vzdělání, pracovní zařazení),
- předčasnou smrt.

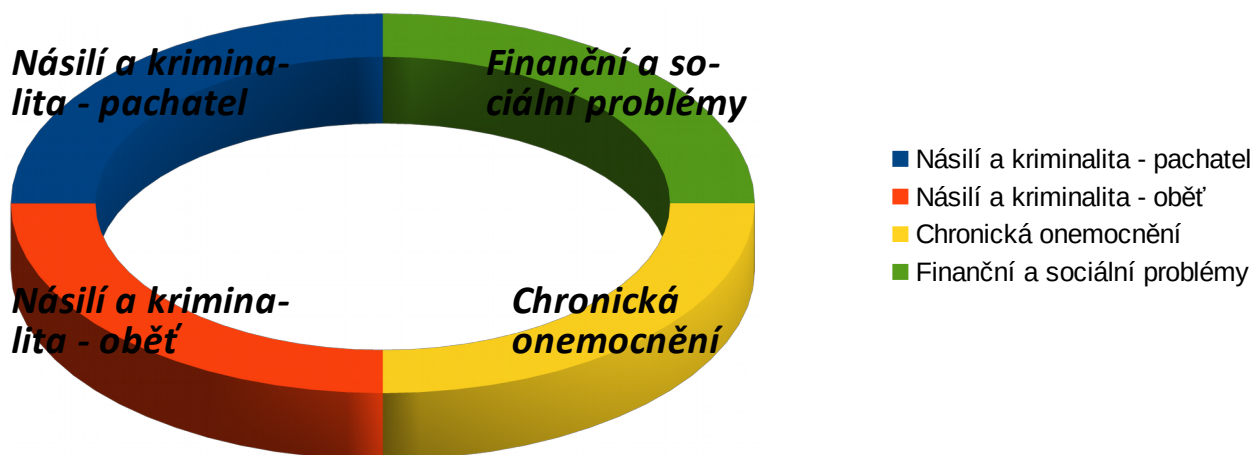
Tím bohužel **narůstají také náklady potřebné na zdravotní a sociální péči** traumatizovaných lidí, kromě jiného.

Traumatické zkušenosti v dětství mají **vliv na formování dětského mozku**, které vedou ke **změnám chování**. Následkem je rozvoj agresivního, násilného až kriminálního jednání, případně dochází k další viktimizaci oběti v dospělosti.

Dětské traumatické zkušenosti také **poškozují imunitní systém**, čehož následkem jsou **chronická onemocnění**, fyzická i psychická.

Trojici závažných následků traumatizace v dětství jsou **finanční a sociální problémy**, často následkem zdravotních a/nebo osobních problémů.

Následky traumatizace v dětství

Dopad dětské traumatizace na celkovou ekonomiku

Vše nakonec narůstá do **obrovských finančních částek** zahrnujících náklady způsobené:

- pracovní neschopností,
- nutností sociální podpory,
- narůstajícími nároky na zdravotní péči a duševní zdraví,
- náklady spojené s pomocí ve stavech nouze a zásahy integrovaných záchranných složek,
- trestní soudnictví,

čímž se ukazuje dopad dětské traumatizace na celkovou ekonomickou situaci.

Závěrem je třeba poznamenat, jak velkou zátěží je traumatizace dětí. Je třeba naučit se porozumět traumatizaci a jejímu vlivu, rozšířit nabídku léčby traumatu, rozpoznat a léčit traumatizované děti, protože náklady na jejich léčbu v dětství jsou daleko nižší než náklady, které s sebou přináší jejich problémy v dospělosti.

Použité zdroje:

www.acestoohigh.com

www.childhealthdata.org

www.cdc.gov